

*Прокопенко І. Р., аспірант
Науковий керівник – Карпенко Ю. В., к. е. н.*

КОНЦЕСІЯ В СФЕРІ ТУРИЗМУ ЯК МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Державно-приватне партнерство, як свідчить світовий досвід, є суспільно-необхідним механізмом взаємодії влади і бізнесу, конструктивні результати реалізації якого досягнуті в багатьох регіонах України. Не зважаючи на окремі позитивні приклади співпраці, Україна знаходиться ще на початковому етапі формування таких відносин, їхні моделі ще не набули характерних рис та ознак. Тобто потрібно визначитися, яким чином, через які механізми держава має впливати на процеси, які вона, в силу різних причин, не може контролювати повною мірою, або не може цього робити, але які вона із стратегічних причин мусить контролювати. При цьому важливо, щоб таке втручання призвело до підвищення ефективності використання поки що обмежених ресурсів туристичної галузі та слугувало формою для її подальшого розвитку.

У туристичній сфері одним із таких видів співпраці є розвиток кластерної моделі, що передбачає поєднання державних програм та приватних проектів в одній системній моделі, сприяє підвищенню рівня послуг, що надаються споживачам, залученню громади до вирішення соціальних проблем, ефективності використання коштів у регіонах. Метою таких поєднань є досягнення нового рівня конкурентоспроможності на ринку туристичних послуг за рахунок скоординованих дій членів кластера.

Кластерний підхід у сфері туризму, який активізує підприємництво шляхом концентрації ділової активності, сприятиме створенню робочих місць, доходів, поліпшенню якості туристичних послуг, життя населення на території його запровадження [1].

В Україні найпоширенішою правовою формою співпраці держави та бізнесу є концесія – надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного

договору на платній та строковій основі суб'єкту підприємницької діяльності права на будівництво та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії, за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності на себе зобов'язань по будівництву та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [2].

Для того, щоб застосування даної правової форми співпраці було ефективним в сфері туризму, необхідно при формуванні даного типу угод, окрім наявності ефективної адміністративної структури, розвиненого приватного сектору, достатнього інвестиційного потенціалу.

По-перше, привести у відповідність до сучасних реалій нормативно-правову, зокрема із сат. 3. Закону України «Про державно-приватне партнерство» [3] – використання об'єктів соціально-культурного призначення вилучити обмеження щодо об'єктів, які можуть надаватися у концесію, а саме «за винятком тих, що розташовані у рекреаційних зонах». Мова іде не тільки про морське узбережжя, національні парки та заповідники, але і міські і замських парки. Як приклад, позитивний досвід співпраці в межах проекту державно-приватного партнерства Central Park Conservancy і Муніципального управління парків і зон відпочинку м. Нью-Йорк, щодо розвитку Центрального парку м. Нью-Йорк. Оскільки, дані відносини в Україні чітко регулюються, у відповідних законодавчо-нормативних документах про охорону довкілля та ресурсокористування, а наявність даного обмеження лише створює корупційну складову і стримує залучення концесіонерів в туристично-рекреаційний комплекс і будівництво об'єктів інфраструктури.

По-друге, з метою забезпечення дотримання прав, обов'язків держави і концесіонерів доцільно пільги на оренду певних рекреаційних ресурсів на термін дії концесії пов'язувати безпосередньо з об'єктом і умовами угоди; чітко зазначати в угоді умови вільного доступу до об'єктів рекреаційних зон умови користування, догляду та джерела, за рахунок яких інвестори можуть окупити вкладені кошти. Окрім, того питання щодо укладання подібного типу угод виносити на обговорення міс-

цевих громад. Щоб уникнути випадків, наприклад, який відбувся з пам'яткою архітектури XVI–XVII ст. – Старосільський замок (с. Старе Село, Пустомитівський р-н, Львівська обл.), коли у 2010 р. його передали в концесію на 49 років. Концесіонер зобов'язався до 2012 р. вивести пам'ятку з аварійного стану, до 2013 р. – відновити одну з веж, до кінця 2015 р. – ввести об'єкт в експлуатацію, щоб об'єкт функціонував як туристично-відпочинковий центр. Але станом на кінець 2016 р. роботи так і не почалися і громада села вимагає скасувати концесію. Як свідчить, печальний досвід такі «горе» орендарі чекають на руйнацію пам'ятки або взагалі її знищують, для того щоб збудувати нову подобу історичного об'єкту, оскільки реконструкція завжди дорожче ніж будівництво.

По-третє, з метою сталого розвитку сфери туризму, не тільки надавати в концесію існуючу інфраструктуру, але і стимулювати будівництво інфраструктури – доріг, мостів, системи водопостачання та каналізації, електрифікації та газифікації, сучасних телекомунікаційних систем і т. п.

Таким чином, розвиток у сфері туризму України державно-приватного партнерства потребує свідомого використання європейського досвіду партнерства у різноманітних його формах. Для того щоб не тільки зберегти позитивні тенденції з розвитку туризму, але й поступально розвиватися надалі, необхідно об'єднати партнерські зусилля різних галузей національної економіки з метою пошуку найбільш оптимальних структур управління.

Список використаних джерел

1. Скляр Г. П. Державно-приватне партнерство в сфері гастрономічного туризму як інструмент модернізаційного розвитку економіки регіонів / Г. П. Скляр, Ю. В. Карпенко // Економічний вісник Донбасу. – 2015. – № 1 (39). – С. 98–104.
2. Про концесії: Закон України від 08.07.2011 р. № 3687-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-14> (дата звернення: 12.10.2019). – Назва з екрана.
3. Про державно-приватне партнерство [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>. (дата звернення: 12.10.2019).